

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าทอมือ บ้านมาบหม้อ จังหวัดชลบุรี

Product Development of Handwoven Loincloths, Mabmor, Chonburi province

วันที่รับบทความ: 20 สิงหาคม 2564

เกษม มานะรุ่งวิทย์¹

วันที่แก้ไขบทความ: 8 พฤศจิกายน 2564

กรชนก บุญทร²

วันที่ตอบรับบทความ: 12 พฤศจิกายน 2564

บทคัดย่อ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าทอมือ บ้านมาบหม้อ ชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าทอมือ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าทอมือ เก็บข้อมูลด้วยการสนทนาและการสัมภาษณ์ โดยมีตัวแทนกลุ่ม ผู้บริโภคและผู้จำหน่าย จำนวน 20 คน เพื่อนำประเด็นปัญหาที่ได้สู่การพัฒนา เพราะปัจจุบันผู้บริโภคหันมาสนใจคุณภาพสินค้าและราคา โดยคุณภาพของสินค้ามีปัจจัยการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ผู้วิจัยจึงแบ่งกระบวนการเพื่อหาคำตอบด้านคุณภาพ ประกอบด้วย การทดสอบหาสมบัติของเส้นใย สู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการพัฒนาด้านการผลิต พบว่า ด้านการทดสอบเส้นใย ความแข็งแรงต่อการฉีกขาดมีความแข็งแรงต่อการฉีกขาดในแนวเส้นด้ายยืนมีค่าน้อยกว่าในแนวเส้นด้ายพุ่ง ความคงทนของสีต่อการซักล้าง ความคงทนของสีต่อน้ำ ค่าความคงทนของสีต่อเหงื่อมีความคงทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสี และค่าความคงทนต่อการติดเปื้อนสี มีค่าอยู่ในระดับดีมาก ความคงทนของสีต่อแสงที่ได้อยู่ในระดับดีและความคงทนของสีต่อการขัดถูอยู่ในระดับดีมาก ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคเลือกคำตอบผลิตภัณฑ์กระเป๋าลวดลายสก๊อตที่มีขนาดเล็กและใหญ่ใช้โทนสีเย็น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาต้นแบบ จำนวน 5 รูปแบบ สำหรับด้านกระบวนการผลิตได้ใช้เครื่องมือในการผลิตที่มีอยู่ผลิตสินค้าและใช้วัสดุอื่น ๆ ประกอบเพื่อสร้างความแตกต่างและความหลากหลายของสินค้าที่มากขึ้นกว่าเดิม

คำสำคัญ: รูปแบบผลิตภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ผ้าขาวม้าทอมือ

¹ อาจารย์สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์, คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
e-mail: kasem.m@rmutp.ac.th

² อาจารย์สาขาออกแบบแฟชั่น, คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
e-mail: kornchanok.b@rmutp.ac.th

Product Development of Handwoven Loincloths, Mabmor, Chonburi province

Received: August 20, 2021

Revised: November 8, 2021

Accepted: November 12, 2021

Kasem Manarungwit¹

Kornchanok Boonthon²

Abstract

The purposes of this article are to examine the patterns of handwoven loincloth products and to develop handwoven loincloth products. The data were collected by the focus group discussion and the interview with 20 customers and local leaders about problems needed to be solved for development because customers currently place importance on product quality and price. The product quality should be the main factor since production. The researchers therefore took the quality aspect into consideration, including examining fabric attributes which led to product and production development. With regard to fabric testing, it was found that the resistance to tearing of warp fabric was less than that of weft fabric. In addition, the level of color fastness to washing, color fastness to water, color fastness to perspiration, and color fastness to discoloration were high. The level of color fastness to sunlight was good, and the level of color fastness to rubbing was high. As for the product development, customers chose checkered bags which were in small and big sizes with cool-toned colors. The researchers therefore designed five prototypes. As for the production process, existing tools together with other materials were used to increase product variety and make them unique.

Keywords: product model, product development, handwoven loincloths

¹ Lecturer in Product design Program, Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

e-mail: kasem.m@rmutp.ac.th

² Lecturer in Fashion design Program, Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

e-mail: kornchanok.b@rmutp.ac.th

บทนำ

สมเด็จพระบรมราชเทวีซึ่งสนพระทัยเรื่องการทอผ้าอยู่ก่อนแล้ว เมื่อพระองค์เสด็จมาประทับรักษาพระองค์ ณ พระตำหนักศรีราชาจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งหูกทอผ้าขึ้นที่พระตำหนักศรีราชา และนำช่างทอผ้าท้องถิ่นมาถวายการสอน จนเป็นผ้าที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในหมู่ชนชั้นสูงสมัยนั้น (อภิรักษ์ ณ เกษมผลกุล, 2556, หน้า 55) ทำให้ผ้าทอบ้านมาบหม้อเป็นงานหัตถศิลป์ที่มีชื่อเสียง ผู้ที่สืบสานคนสุดท้ายคือ คุณยายห่วน (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) จึงถูกยกให้เป็นยอดครูเพราะสามารถแกะลายใหม่จากสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นมาทอเป็นลวดลายผ้าได้ และยังมีลายอื่น ๆ เช่น ลายราชวัตร ลายพิกุล ลายนกกระทา และลายไล่ปลาไหล ที่ถือเป็นเอกลักษณ์ลวดลายโบราณของผ้า (ภารดี มหาขันธ์ และนันท์ชญา มหาขันธ์, 2558, หน้า 27) ปัจจุบันผู้ที่สืบสานคือ คุณรินจง เสริมศรี ทายาทผู้สืบทอดกลุ่มผ้าขาวม้าทอมือ บ้านมาบหม้อ ซึ่งเป็นกลุ่มวิสาหกิจที่ผลิตผ้าทอมือ และแปรรูปสินค้าประเภทเครื่องนุ่มห่ม และของใช้ ด้วยการใช้เส้นใยสังเคราะห์หลากหลายสีทอด้วยกี่กระตุกลักษณะเป็นลวดลายโบราณ และลวดลายที่ประยุกต์ใหม่เป็นลักษณะลวดลายสก็อตเส้นเล็กและเส้นใหญ่สลับกันหลากหลายสี โดยลวดลายโบราณจะจำหน่ายเป็นลักษณะผ้าผืน สำหรับลวดลายประยุกต์จะขายเป็นผืนและการนำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าบุรุษ สตรี ชุดกระโปรง กระเป๋าลักษณะต่าง ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นของกลุ่ม คือเส้นใยสังเคราะห์เมื่อนำมาทอเป็นผืนและแปรรูปเป็นสินค้าทางกลุ่มยังขาดความรู้ในเรื่องสมบัติเส้นใยที่เชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับการใช้งานของผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงทักษะด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ ๆ เนื่องจากผลิตภัณฑ์เดิมใช้วิธีการดูแบบสินค้าจากการออกแสดงงานภายในจังหวัดจึงเกิดปัญหาให้สินค้าซ้ำกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ จึงทำให้ทางผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสนทนา และการสัมภาษณ์ตัวแทนของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าทอมือและผู้บริโภคเพื่อหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงโดยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การศึกษาด้านกระบวนการทดสอบเส้นใยเพื่อหาสมบัติของการนำมาใช้งาน 2) ด้านการพัฒนาสินค้าโดยใช้พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นแนวทาง (Kotler, 1997) ได้กล่าวถึงการสร้างสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดประโยชน์ที่ให้แก่ผู้บริโภคผ่านสมบัติของผลิตภัณฑ์ และ 3) การพัฒนาด้านกระบวนการผลิต (Wenger et al., 2000; Snyder et al., 2000) ที่กล่าวว่าการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความสนใจร่วมกันในชุมชนอย่างอิสระเพื่อสร้างสรรค์ แก้ปัญหา และหาแนวปฏิบัติใหม่ ๆ ซึ่งการเรียนรู้แบบ 3 มิติ คือ การทำให้เกิดการรวมตัวกัน, การทำให้เห็นภาพของชุมชน และการทำให้เกิดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกันทำให้กลุ่มมีความคิดที่จะสานต่อเกิดกำลังใจที่จะลุกขึ้นทอผ้าเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ให้เกิดความหลากหลายสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้ประกอบการในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป (รินจง เสริมศรี, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2561)

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าทอมือ บ้านมาบหม้อ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าทอมือ บ้านมาบหม้อ จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ข้อมูลเชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 วิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้นำกลุ่มฯ และผู้บริโภคน จำนวน 18 คน โดยสนทนาเพื่อสอบถามที่มา รูปแบบสินค้า วัสดุที่ใช้ในการผลิต และอื่น ๆ เพื่อหาประเด็นปัญหาของผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าทอมือ

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยสัมภาษณ์ในเรื่องแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าทอมือที่จะสามารถสร้างอัตลักษณ์ให้กับพื้นที่ และภูมิปัญญาเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบสมบัติของวัสดุที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาสินค้า และการใช้งานของผลิตภัณฑ์

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ศักยภาพด้านการผลิต เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตของกลุ่มผ้าขาวม้าทอมือ จำนวน 20 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการสำรวจภาคสนามและค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การศึกษาเกณฑ์มาตรฐานในการทดสอบสิ่งทอเพื่อหาสมบัติวัสดุ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือและเดินทางไปติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับค่าที่ได้จากการทดสอบความแข็งแรงต่อการฉีกขาด ความคงทนของสีต่อการซักล้าง ความคงทนของสีต่อน้ำ ความคงทนของสีต่อเหงื่อ ความคงทนของสีต่อแสง และความคงทนของสีต่อการขัดถู

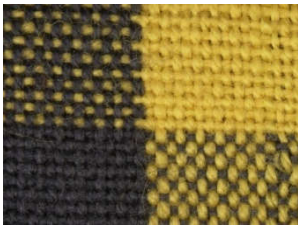
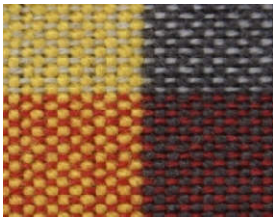
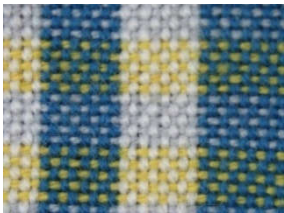
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) ใช้วิเคราะห์ผลการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เพื่อหาคำตอบสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้านประเภทรูปแบบ สี ความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าทอมือ

5.1 ผลการทดสอบ ผ้าขาวม้าทั้งหมดทอออกมาในลักษณะโครงสร้างลายขัด (plain weave) ในลักษณะลายตารางสี่เหลี่ยมทั้งหมด 3 รูปแบบ สำหรับโครงสร้างผ้าภายใต้กล้องสเตอริโอไมโครสโคป (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 โครงสร้างผ้า และรายละเอียดผ้าขาวม้าที่ใช้สำหรับแปรรูปผลิตภัณฑ์

รูปแบบที่	ลวดลายผ้า	โครงสร้างผ้า	รายละเอียด
1			น้ำหนักผ้า 150.2 กรัม/ตารางเมตร เส้นด้ายยืน 68 เส้นต่อนิ้ว และเส้นด้ายพุ่ง 50 เส้นต่อนิ้ว
2			น้ำหนักผ้า 148.6 กรัม/ตารางเมตร เส้นด้ายยืน 70 เส้นต่อนิ้ว และเส้นด้ายพุ่ง 52 เส้นต่อนิ้ว
3			น้ำหนักผ้า 149.1 กรัม/ตารางเมตร เส้นด้ายยืน 68 เส้นต่อนิ้ว และเส้นด้ายพุ่ง 51 เส้นต่อนิ้ว

การทดสอบคุณภาพผ้าขาวม้าสำหรับนำไปใช้แปรรูปทำผลิตภัณฑ์ จะดำเนินการทดสอบในเรื่องเกี่ยวกับความแข็งแรงต่อแรงดึงขาด (มาตรฐาน ASTM D 5035-2011) [1] ความแข็งแรงต่อแรงฉีกขาด (มาตรฐาน ASTM D 1424-2009) [2] ความคงทนของสีต่อการซักล้าง (ISO 105-C06 A1S:2010) [3] ความคงทนของสีต่อน้ำ (ISO 105-E0 1:2013) [4] ความคงทนของสีต่อเหงื่อ (ISO 105-E04:2013) [5] ความคงทนของสีต่อแสง (ISO 105-B02:1994) [6] และความคงทนของสีต่อการขัดถู (ISO 105-X12:2001) [7] ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าขาวม้ามี่คุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของลูกค้า ผลการทดสอบคุณภาพผ้าขาวม้าทั้งสามแบบ (ดังตารางที่ 2 ถึงตารางที่ 6)

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบค่าความแข็งแรงของผ้าขาวม้า ทั้งสามแบบ พบว่าผ้าขาวม้าทั้งสามแบบมีค่าความแข็งแรงต่อแรงดึงขาดสูงกว่าค่าที่ยอมรับได้ทางการค้า (ค่าที่ยอมรับได้ทาง

การค่าสำหรับแรงดึงขาดมีค่า 230 นิวตัน) สำหรับค่าความแข็งแรงต่อการฉีกขาดของผ้าขาวม้าทั้งสามแบบมีค่าสูงกว่าค่าที่ยอมรับได้ทางการค้าเช่นกัน (ค่าที่ยอมรับได้ทางการค้าสำหรับแรงฉีกขาดมีค่า 12 นิวตัน)

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความแข็งแรงของผ้าต่อแรงดึงขาด และแรงฉีกขาด

ผลการทดสอบ	ผ้าขาวม้า					
	แบบที่ 1		แบบที่ 2		แบบที่ 3	
	แนว ด้ายยืน	แนว ด้ายพุ่ง	แนว ด้ายยืน	แนว ด้ายพุ่ง	แนว ด้ายยืน	แนว ด้ายพุ่ง
ความแข็งแรงต่อแรงดึงขาด (นิวตัน) การยืดตัวออก (ร้อยละ)	365.48	285.96	365.36	339.44	376.40	293.9
	18.34	7.94	17.46	7.75	18.02	9.08
ความแข็งแรงต่อการฉีกขาด (นิวตัน)	18.91	33.40	20.94	29.30	28.59	32.51

สำหรับการทดสอบคุณภาพของผ้าขาวม้าทั้งสามแบบ ในเรื่องเกี่ยวกับความคงทนของสี (colour fastness) หรือการซีดจางของสี (colour change) และประเมินในเรื่องระดับความคงทนต่อการติดเปื้อนของสี (colour staining) โดยทั่วไปแล้วระดับความคงทนของสีจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งได้แก่ ระดับ 5 ระดับ 4-5 (หรือ 4.5) ระดับ 4 ระดับ 3-4 (หรือ 3.5) ระดับ 3 ระดับ 2-3 (หรือ 2.5) ระดับ 2 ระดับ 1-2 (หรือ 1.5) และระดับ 1 โดยที่ระดับที่ 5 จะมีความคงทนสูงสุด และระดับ 1 จะมีความคงทนต่ำสุด สำหรับการทดสอบความคงทนของสีต่อแสงแบ่งระดับความคงทนของสีจะแบ่งออกเป็น 8 ระดับ โดยที่ระดับที่ 8 จะมีความคงทนสูงสุด และระดับ 1 จะมีความคงทนต่ำสุด

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความคงทนของสีต่อการซักล้าง และความคงทนของสีต่อน้ำ

ความคงทนของสี	ผ้าขาวม้า แบบที่ 1		ผ้าขาวม้า แบบที่ 2		ผ้าขาวม้า แบบที่ 3	
	ความ คงทนของ สีต่อการ ซักล้าง	ความ คงทนของ สีต่อน้ำ	ความ คงทนของ สีต่อการ ซักล้าง	ความ คงทนของ สีต่อน้ำ	ความ คงทนของ สีต่อการ ซักล้าง	ความ คงทนของ สีต่อน้ำ
การเปลี่ยนแปลงของสี	4-5	5	5	4-5	4-5	5
การติดเปื้อนของสี						
- ไนลอน	5	5	5	5	5	5
- พอลิเอสเตอร์	5	5	5	5	5	5

หมายเหตุ: ความคงทนของสีมี 5 ระดับ โดยที่ระดับ 5 หมายถึงดีที่สุด ระดับ 1 หมายถึงแย่มาก

รายละเอียดปรากฏ (ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4) สำหรับผลการทดสอบที่ปรากฏในตาราง จะมีค่าสูงกว่าค่าที่ยอมรับได้ทางการค้า (ค่าที่ยอมรับได้ทางการค้าสำหรับความคงทนของสีต่อการซักล้าง ต่อน้ำ และต่อเหงื่อ ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงของสีกำหนดไว้ที่ระดับ 4 สำหรับในส่วนของการติดเปื้อนสีกำหนดไว้ที่ระดับ 3-4 หรือ 3.5)

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความคงทนของสีต่อเหงื่อ

ความคงทนของสี	ผ้าขาวม้า แบบที่ 1		ผ้าขาวม้า แบบที่ 2		ผ้าขาวม้า แบบที่ 3	
	ความคงทนของสีต่อเหงื่อ		ความคงทนของสีต่อเหงื่อ		ความคงทนของสีต่อเหงื่อ	
	สภาวะกรด	สภาวะด่าง	สภาวะกรด	สภาวะด่าง	สภาวะกรด	สภาวะด่าง
การเปลี่ยนแปลงของสี	4-5	4-5	4-5	4-5	5	5
การติดเปื้อนสี						
- ไนลอน	5	5	5	5	5	5
- พอลิเอสเตอร์	5	5	5	5	5	5

หมายเหตุ: ความคงทนของสีมี 5 ระดับ โดยที่ระดับ 5 หมายถึง ดีที่สุด ระดับ 1 หมายถึง แย่สุด

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความคงทนของสีต่อแสง

ความคงทนของสี	ผ้าขาวม้า แบบที่ 1	ผ้าขาวม้า แบบที่ 2	ผ้าขาวม้า แบบที่ 3
การเปลี่ยนแปลงของสี	5	5	5

หมายเหตุ: ระดับความคงทนของสีต่อแสงมี 8 ระดับ โดยระดับ 8 หมายถึงดีที่สุด ระดับ 1 หมายถึงแย่สุด

รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 5 สาเหตุที่ผ้าขาวม้าทั้งสามแบบมีความคงทนของแสงอยู่ในระดับดี เนื่องจากเส้นด้ายที่นำมาทอผ้านั้นเกิดจากการย้อมสีที่มีคุณภาพ สีไม่เกิดการซีดจางได้เร็ว ผลการทดสอบที่ปรากฏในตารางที่ 5 จะมีค่าสูงกว่าค่าที่ยอมรับได้ทางการค้า (ค่าที่ยอมรับได้ทางการค้าสำหรับความคงทนของสีต่อแสง กำหนดไว้ที่ระดับ 4)

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความคงทนของสีต่อการขัดถู

ความคงทนของสีต่อการติดเปื้อนสี											
ผ้าขาวม้า แบบที่ 1				ผ้าขาวม้า แบบที่ 2				ผ้าขาวม้า แบบที่ 3			
แนวด้ายยืน		แนวด้ายพุ่ง		แนวด้ายยืน		แนวด้ายพุ่ง		แนวด้ายยืน		แนวด้ายพุ่ง	
ภาวะ แห้ง	ภาวะ เปียก	ภาวะ แห้ง	ภาวะ เปียก	ภาวะ แห้ง	ภาวะ เปียก	ภาวะ แห้ง	ภาวะ เปียก	ภาวะ แห้ง	ภาวะ เปียก	ภาวะ แห้ง	ภาวะ เปียก
5	4-5	5	4-5	5	4-5	5	4-5	5	4-5	5	4-5

หมายเหตุ: ระดับความคงทนของสีมี 5 ระดับ โดยที่ระดับ 5 หมายถึง ดีที่สุด ระดับ 1 หมายถึง แย่สุด

รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 6 สำหรับผลการทดสอบจะมีค่าสูงกว่าค่าที่ยอมรับได้ทางการค้า (ค่าที่ยอมรับได้ทางการค้ากำหนดไว้ที่ระดับ 4 และภาวะแห้งกำหนดไว้ที่ระดับ 3)

5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าทอมือ จากการศึกษารูปแบบของผลิตภัณฑ์เดิมของกระเป๋าเนื่องจากกลุ่มขาดทักษะในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์จึงใช้วิธีการจดจำรูปแบบของผู้ผลิตอื่นจากการออกงานจัดแสดงสินค้าของจังหวัดและได้นำรูปแบบที่เห็นมาปรับปรุงรายละเอียดและตัดเย็บซึ่งเป็นรูปแบบที่ยังขาดความชัดเจนของกลุ่มผู้บริโภคตามหลักการออกแบบในด้านการใช้ลวดลาย สี รายละเอียดการใช้งานของกระเป๋า (ดังภาพที่ 1) จึงมีการศึกษาความต้องการของผู้บริโภคเพื่อหาคำตอบสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าเพื่อให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค (ดังตารางที่ 7)

ภาพที่ 1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เดิม
ที่มา: เกษม มานะรุ่งเรืองวิทย์

ตารางที่ 7 ความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง (ผู้บริโภคร) ที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จาก ผ้าขาวม้า		รวมทั้งหมด	
หัวข้อ	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผลิตภัณฑ์ที่ควรพัฒนาควรเป็นอะไร	เสื้อผ้า	7	35
	กระเป๋า	13	65
2. ลายผ้าขาวม้าลายใดเหมาะสมกับ ผลิตภัณฑ์กระเป๋า	ลายสไลป์ลาไหล	6	30
	ลายสก๊อต	9	45
	ลายนกกระทา	5	25
3. ลายที่ท่านเลือกในข้อ 2. ควรเป็นลาย ขนาดใด	ลายขนาดเล็ก	10	50
	ลายขนาดใหญ่	10	50
4. ผ้าขาวม้าสำหรับทำผลิตภัณฑ์ควรใช้สี โทนใด	สีโทนร้อน	4	20
	สีโทนเย็น	16	80

จากตารางที่ 7 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65 ต้องการให้พัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋า และ ร้อยละ 45 มีความคิดเห็นว่าควรนำผ้าขาวม้าลายสก๊อตมีความเหมาะสมมากที่สุดมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ กระเป๋า ลายผ้าขาวม้าที่ควรใช้ ร้อยละ 50 เลือกทั้งลายขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โทนสีผ้าขาวม้าที่จะใช้ทำ ผลิตภัณฑ์กระเป๋า ร้อยละ 80 เลือกสีเป็นโทนเย็น ภายหลังจากการสรุปข้อมูลผู้วิจัยได้ทำแบบร่างในการ พัฒนาผลิตภัณฑ์และวางแนวคิดด้านการใช้งานของผลิตภัณฑ์ เช่น รูปแบบของกระเป๋า สี วัสดุที่ใช้

3) กระบวนการผลิต ผู้วิจัยได้เตรียมวางแผนงานในขั้นตอนกระบวนการผลิต โดยได้ใช้ วัสดุประกอบรวมและวัสดุอื่น ๆ เช่น หนังแท้ หนังเทียม (PVC) หมุดตอก ตาไก่ ซิป ด้ายเย็บหนัง ผ้าแคนวาสสำหรับบุภายในกระเป๋า สามารถประยุกต์อุปกรณ์ที่มีอยู่ภายในกลุ่ม เช่น จักรเย็บผ้าโดยการ เปลี่ยนขนาดและประเภทของเข็มที่จะสามารถเย็บหนังได้ในกรณีหนังแท้ ใช้วิธีการตอกและเย็บมือ กรณีหนังเทียมใช้วิธีการเปลี่ยนประเภทของเข็ม และเส้นด้ายให้สามารถเย็บหนังเทียมโดยการซื้อหนัง เทียมที่มีขนาดความหนาไม่มากนัก พร้อมกับการซั้บชั้นในของกระเป๋าด้วยผ้าแคนวาสเพื่อให้กระเป๋ามี รูปทรง รวมไปถึงการจัดเตรียมและวางตำแหน่งของวัสดุประกอบต่างๆ เพื่อประกอบเข้ากับชิ้นงาน ภายหลังจากที่เย็บขึ้นรูปต้นแบบผลิตภัณฑ์สำเร็จ จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์ (ดังภาพที่ 2-6)

ภาพที่ 2 กระเป๋าแบบถุงขนาดใหญ่ด้านหน้าและด้านหลัง
ที่มา: เกษม มานะรุ่งเรืองวิทย์

กระเป๋าแบบถุงคล้องไหล่ และถือสำหรับสุภาพสตรีในวัยทำงาน เหมาะสำหรับใส่เอกสาร เครื่องมือติดต่อสื่อสาร รูปแบบของกระเป๋ามีสองด้านเป็นลวดลายผ้าขาวม้าหนึ่งด้านและอีกด้านเป็นหนังแท้สีน้ำตาล มีขนาดกว้าง 45 เซนติเมตร สูง 60 เซนติเมตร หนา 5 เซนติเมตร ช่องสำหรับคล้องไหล่เป็นวงรี ด้านหน้าทั้งสองด้านมีช่องด้านหน้าสำหรับใส่ของชิ้นเล็กๆ เหมาะกับผู้หญิงที่ชื่นชอบความทันสมัย ด้วยรูปแบบของรูปทรงและประโยชน์ใช้สอย ผ้าเป็นลายตารางพื้นสีเหลืองตัดกันด้วยเส้นสีน้ำตาลและสีเทา (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 3 กระเป๋าแบบถุงขนาดเล็ก
ที่มา: เกษม มานะรุ่งเรืองวิทย์

กระเป๋าแบบถือและแบบคล้องไหล่สำหรับสุภาพบุรุษและสตรีที่ชื่นชอบกระเป๋าประเภทย่าม สามารถใส่อุปกรณ์ ของใช้ส่วนตัว และเครื่องมือติดต่อสื่อสาร มีขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ยาว 35 เซนติเมตร สูง 60 เซนติเมตร บริเวณด้านในมีช่องใส่ของชิ้นเล็กประเภทเหรียญหรืออุปกรณ์ชาร์ตโทรศัพท์มือถือ เหมาะกับผู้หญิงที่ชื่นชอบความคล่องตัว ผ้าเป็นลายเส้น พื้นสีฟ้าตัดกันด้วยเส้นสีขาวทั้งแบบสามเส้นและหนึ่งเส้นสลับกัน (ดังภาพที่ 3)

ภาพที่ 4 กระเป๋าแบบเป้

ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์

กระเป๋าแบบเป้สำหรับสุภาพบุรุษและสตรีที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวรูปแบบ เหมาะสำหรับใส่อุปกรณ์ของใช้ส่วนตัว และเครื่องมือติดต่อสาร สามารถขยายขนาดความสูงได้ มีขนาดกว้าง 25 เซนติเมตร ยาว 45 เซนติเมตร สูง 60 เซนติเมตร บริเวณด้านในมีช่องใส่ของชั้นเล็กประเภทของใช้ส่วนตัว อุปกรณ์ต่าง ๆ มีช่องเสียบปากกา ช่องใส่สมุด ผ้าเป็นลายตาราง พื้นสีเหลืองตัดกันด้วยเส้นสีเทาและดำ สายสำหรับรัดตัวกระเป๋าทั้งสองเส้นเป็นหนังแท้ หูและก้นของกระเป๋าเป็นหนังแท้สีดำ (ดังภาพที่ 4)

ภาพที่ 5 กระเป๋าแบบหิ้วและช่องใส่เอกสาร

ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์

กระเป๋าแบบหิ้วและช่องใส่เอกสารสำหรับสุภาพสตรีวัยทำงาน กระเป๋าสำหรับใส่อุปกรณ์ของใช้ส่วนตัว มีขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ยาว 40 เซนติเมตร สูง 35 เซนติเมตร บริเวณด้านในมีช่องใส่ของ ชั้นเล็กประเภทของใช้ส่วนตัว อุปกรณ์ต่าง ๆ มีช่องเสียบปากกา สำหรับช่องใส่เอกสารด้านบนมีซิปสีขาว มีขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร ยาว 35 เซนติเมตร สูง 25 เซนติเมตร ผ้าเป็นลายเส้น พื้นสีฟ้าอ่อน ตัดกันด้วยเส้นสีขาว สายหิ้วเป็นหนังเทียม ด้านบนและก้นของกระเป๋าเป็นผ้าแคนวาสสีขาว (ดังภาพที่ 5)

ภาพที่ 6 กระเป๋าแบบกระเป๋าหิ้วและคล้องแขน
ที่มา: เกษม มานะรุ่งเรืองวิทย์

กระเป๋าแบบหิ้วและคล้องแขนสำหรับสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี กระเป๋าสำหรับใส่ อุปกรณ์ของใช้ส่วนตัว มีขนาดกว้าง 45 เซนติเมตร สูง 45 เซนติเมตร หนา 10 เซนติเมตร บริเวณด้านใน มีช่องใส่ของชิ้นเล็กประเภทของใช้ส่วนตัว อุปกรณ์ต่าง ๆ มีช่องเสียบปากกาสำหรับช่องใส่เอกสารด้านบน มีซิป สีดำ ผ้าเป็นลายตาราง พื้นสีเทา ตัดกันด้วยเส้นสีเทาเข้มและสีดำตัวกระเป๋าเป็นหนังแท้สีน้ำตาล (ดังภาพที่ 6)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

1) **ด้านกระบวนการทดสอบเส้นใย** จากผลการทดสอบได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิก ซึ่งทำให้ทางกลุ่มและสมาชิกมีความเข้าใจต่อวัสดุเพิ่มมากขึ้นสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคโดย วัสดุที่นำมาใช้ต้องมีมาตรฐานสามารถนำไปใช้อย่างถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรเทพ โพธิ์เป็ง, ศรีกาญจนา จตุพัฒน์วโรตม และรัตนพล มงคลรัตนสิทธิ (2563, หน้า 91-103) การทดสอบความคงทน ของสีต่อการซักล้างบนวัสดุสิ่งทอการทดสอบความคงทนของสีต่อน้ำ การทดสอบความคงทนของสีต่อ เหงื่อ การทดสอบความคงทนของสีต่อการขีดถู การทดสอบความคงทนของสีต่อแสงแดดเทียมจะช่วยให้ คุณภาพของผืนผ้ามีคุณภาพเหมาะสมต่อการใช้งานในด้านที่สอดคล้องต่อการใช้งานซึ่งจะสามารถส่งผล ต่อคุณภาพและมูลค่าของผลิตภัณฑ์

2) **ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์** กลุ่มเกิดความเข้าใจต่อกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ สามารถรองรับพฤติกรรมการใช้งาน ทำให้สินค้าเกิดความโดดเด่นด้านลวดลายเดิมที่ได้รับการอนุรักษ์หรือ กลุ่มลวดลายที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ และการสร้างความหลากหลายให้กับกลุ่มผู้บริโภคในวงกว้างทำให้ ผลิตภัณฑ์มีราคาตั้งแต่ 280 บาทจนถึง 600 บาท ทำให้ปัจจุบันสินค้ามีมูลค่าเพิ่มจากเดิมถึง 100 เปอร์เซ็นต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาศรี จันทร์โอ (2564, หน้า 73-88) ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนา ใหม่ด้วยการปรับเปลี่ยน ดัดแปลงผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมให้มีความแปลกใหม่ โดยเน้นการออกแบบให้ ผลิตภัณฑ์มีความใหม่และสวยงามเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในปัจจุบันที่มีวิถีชีวิตที่ เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความหลากหลายในพฤติกรรมผู้บริโภคในแต่ละเพศ วัยและความชอบ

3) **ด้านกระบวนการผลิต** มีความเข้าใจต่อการผสมผสานวัสดุการใช้วัสดุประกอบ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาจะส่งผลต่อคุณภาพของสินค้าและส่งผลต่อต้นทุนในการผลิต มีการปรับรูปแบบของ

กระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับอุปกรณ์ที่มีอยู่ โดยไม่มีผลต่อคุณภาพของสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระวัฒน์ จันทิก และเสรี ชัดแจ้ง (2557, หน้า 99-129) การจัดการคุณภาพสินค้าด้วยกระบวนการผลิตสามารถยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงช่วยส่งเสริมการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การยกระดับ จึงจำเป็นต้องมีการจัดการคุณภาพด้านการผลิต รวมไปถึงต้นทุนของสินค้า

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การนำเทคโนโลยีด้านการทดสอบทางสิ่งทอที่เป็นมาตรฐาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอมาใช้ในการปรับกระบวนการด้านการผลิต ส่งผลให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. **สิ่งที่กลุ่มได้รับ (mission offering)** ผลจากการที่ได้รับการถ่ายทอดด้านการทดสอบเส้นใย กระบวนการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และกระบวนการด้านการผลิต สามารถต่อยอดสู่การสร้างคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

2. **ผลผลิตที่ได้ (result)** สามารถให้ข้อมูลด้านคุณภาพผ้าทอ นำคุณสมบัติของผ้าทอสู่การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สอดคล้องกับกระบวนการผลิตได้อย่างเหมาะสมและนำความรู้ที่ได้สู่การถ่ายทอดให้กับผู้ประกอบการบริเวณใกล้เคียงจนเกิดเครือข่ายเพิ่มขึ้น

3. **ความยั่งยืน (sustainability)** กลุ่มสามารถพึ่งพาตนเองมีความเข้าใจในด้านการพัฒนาตลาดลายทอ พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย การใช้สีในผืนผ้าตามหลักการที่ถูกต้อง รวมไปถึงการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

โครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนงบประมาณเงินรายได้หน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 จากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บรรณานุกรม

- ธีระวัฒน์ จันทิก และเสรี ชัดแจ้ง. (2557). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของ
วิสาหกิจชุมชน. วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นรเทพ โปธิเป้ง, ศรีกาญจนา จตุพัฒน์วโรตม และรัตนพล มงคลรัตนาสีห์. (2563). สมบัติความคงทน
ของ สี และสมบัติทางกายภาพของผ้าฝ้ายที่พิมพ์ซิลค์สกรีนด้วยสีดินแดง. วารสารวิจัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 14(2), หน้า 91-103.
- ประภาศรี จันทรโอ. (2564). การศึกษาผ้าขาวม้าของชุมชนภาคกลางเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ประเภท
กระเป๋าสำหรับสุขภาพสตรีเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์. วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการวิจัย
และงานสร้างสรรค์, 7(1), หน้า 73-88.
- ภารดี มหาขันธ์ และนันท์ชญา มหาขันธ์. (2558). ประวัติศาสตร์สังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นอ่างศิลา.
นนทบุรี: งามสาบายดี.
- อภิรักษ์ณ เกษมผลกุล. (2556). พิพิธอาชีวการกรณีย์ สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้ากับการสงเคราะห์
อาชีพในเมืองชลบุรีในบรมราชเทวีชลบุรีสถิตสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้ากับเมืองชลบุรี.
กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Intertek Labtest. (2004). **Apparel and Soft Home Furnishing Textile Products Buyer's
Guide**. Kowloon: Intertek Testing Services Hong Kong.
- Kotler, P. (1997). **Marketing Management**. New Jersey: PrenticeHall Inc.
- Wenger, E.C. & Snyder, W.M. (2000). Communities of Practice: The Organizational Frontier.
Harvard Business Review, 78(1), pp. 139-146.